

**“ԵՄ ՏԵՐՍ ՈՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱ, ԶԵՐ
ՈՏՔԵՐԸ ԼՈՒԱՑԻ, ԴՈՒՔ ԱԼ ՊԱՐՏԱՀՈՐ
ԷՔ ԻՐԱՐՈՒ ՈՏՔԵՐԸ ԼՈՒԱԼ”**

Ցով. ԺԳ.14

Յիսուս Վարդապետ ի՞նչ ջանաց սորվեցնել մեզի, լուալով աշակերտներուն ոտքերը: Միթէ Քրիստոնեաներ, Սուրբ Հաղորդութենէ առաջ, իրարու ոտքե՞րը լուալու են: Երբ այցելութեան երթանք մեր բարեկամներուն, նախ Բան հիւրասիրուելու անոնցմէ, իրարու ոտքե՞րը լուալու ենի: Ի՞նչ էր Յիսուսի գործնականօրէն աշակերտներու ոտքերը լուալու արարին խորհուրդը:

Միթէ Մեծ Պահի վերջաւորութեան, հոգեւորականներու, տղոց մաքուր ոտքերու լուացումը բաւարա՞ր է որ, հաւատացեալներ հասկնան ա՛յն խորհուրդը, որ մեր Տէրը ջանաց դրսեւորել իրեն հետեւորդնորուն: Յիսուս Քրիստոս օդին մէջ սաւառնող գաղափար մը չէ՛: Ան ո՛չ միայն կը պատմէ և կը բարոգէ, այլ կը նկարէ և կը թանձրացնէ՛ իր խորհրդագգաց արարքները: Որպէս բարձունի և վսեմութեան Մարմնացում, Յիսուս խոնարհեցաւ ու յայտնեց իր սէրը հանդէպ աշակերտներուն լուալով անոնց աղտոտ ոտքերը:

Յաւերժաւանդ Խորհուրդ Յիսուս գերագոյն երականութիւնն է բոլոր ժամանակներուն: Յիսուսի ցոյց տուած “ոտնլուան” թատերգութիւն մը չէ՛, եկեղեցիներու մէջ կատարուելիի, այլ՝ ցուցադրութիւն մը ըլլալէ աւելի գործադրուած առակ, և կատարուած խորհուրդ մըն է:

Քրիստոնեան ի՞նչպէս կրնայ լուալ ոտքերը իր եղօր կամ բրոց:

1. Ա՛յն Քրիստոնեան, որ սիրոյ պակասը ունի ու կը գրպարտէ ուրիշ մէկ հաւատացեալ մը, Յիսուսի հետեւո՞ղ Քրիստոնեան անմիջապէս հասնելու է օգնութեան և լուալու է գրպարտութեան աղտը իր եղօրը կամ քրոջը վրայէն:
2. Բազմաթիւ հաւատացեալներ անգէտօրէն կը բամբասեն ուրիշները, իմաստուն հաւատացեալները անմիջապէս լուալու են սոյն բամբասանքին աղտը իրենց եղօր կամ քրոջ վրայէն, ներկայացնելով խնդրին միւս դէմքն ալ:
3. Հեռածայնը, թէեւ առեւտուրի համար կը գործածուի, սակայն ալ աւելի կը գործածուի, դժբախատաբար, չարախօսութեան և ուրիշներու սուտ վկայութեան համար:

Դիոգինէսին (404-323) հարցուցին,թէ ո՞ր կենդանիի խայթոցը ամէնէն վտանգաւորն է: Ան պատասխանեց ըսելով.

**«Գիշատիչներէն՝ զրպարտիչնը,
իսկ ընտանիներէն՝ շողոփորթի խայթոցը»:**

Անանիա ծիրակացի եօթներորդ դարու լուսաւոր դէմք մըն էր: Անանիա ծիրակացին եւս, Մովսէս Խորենացիի, Ղազար Փարպեցիի և ուսումնասէր այլ հեղինակներու նման լուրջ հալածաններու ենթարկուած են հայրենիքին մէջ: Ղազար Փարպեցի մեռած է մօտ 85 տարեկանին: Ան Գտաւ հալածանք և զրպարտութիւն, չկամութիւն և անտարբերութիւն:

Աստուածային ու մարդկային մօտեցումներու մէջ սիրոյ հսկայ տարբերութիւնը կը տեսնենք Յովհաննէս Մկրտիչի խոնարհ յայտարարութեան մէջ, ան կ'ըսէ.

**«Ես անոր (Թիսուսի) կօշիկին կապերն իսկ
Բակելու արժանի չեմ»**

--Ղուկ. Գ. 16:

Իսկ Աստուծոյ Միածինն Թիսուս կը լուայ աշակերտներուն աղտոտ ոտքերը: Ո՞չ միայն իր սիրելի աշակերտներուն ոտքերը, այլ նայել Զինք մատնող Յուդայի՝ ալ ոտքերը: Ծատ և չափազանց դժուար է ըմբռնել կեանքի բոլոր ոլորտները թափանցող Թիսուսի սէրն ու ողորմութիւնը առ մարդ արարածը: Թիսուսի ձայնը, այսօր ալ, երկնքի խորութիւններէն կը շարունակէ հնչել քաղցր սրինգի նման որ կ'ըսէ մեզի՝ բոլորիս.

**«Եթէ ես՝ Տէրս և Վարդապետս, Ճեր ոտքերը լուացի,
դուք ալ պարտաւոր էք իրարու ոտքերը լուալ»:**

Մեզմէ Քանի՞ անձեր մե՛ր ըրած չարախօսութիւնները և բամբասանները ջանացած ենք մաքրագործել, ու նաեւ ուրիշներու զրպարտութիւնները մաքրել մեր բարեկամներու վրայէն ու սրտերու մէշէն: Պետրոս առաքեալ կը գրէ ըսելով. «Ամենագլխաւորը, եղէ՛ք համախորհուրդ, կարեկից, եղբայրասէր, ազնուագութ, խոնարհ, չարի փոխարէն չար բան մի հատուցանէք, կամ բամբասանքի փոխարէն բամբասանք»--Ա. Պետ. Գ. 8-9:

Բամբասանքը չգոյ պէտք է ըլլայ բրիստոնեաներու միջեւ:

Հաւատացեալ մը ի՞նչպէս կը մաքրագործէ ի՞ր և ուրիշին գործած բամբասանիները: Նուիրումի և տառապանի հնոցին մէջ առաւելաբար, ուր կը մաքրազտուի և կը վերընծիղի հաւատի ոդին: Թէ՛ հաւատի և թէ՛ արուեստը սուրբ և վսեմ են, և անոր սպասարկուները՝ պարկեշտ և մաքրակենցաղ ըլլալու են: Կայ չարութիւն, կայ մեղանչում և այլասերում, բայց կայ նաեւ ստեղծագործութիւն, և բարձր ոլորտ, և աղօթք, և սրբութիւն, և մաքրութիւն:

Երբ եկաւ Սուրբ Հոգին, հաւատացեալները եղան համակ հաւատի, բաջութիւն, ծանչում, խօսի և սէր: Հաւատացեալը երբ վերջապէս հասնի լոյսի Ակնաղբիւրին՝ Թիսուսի, անգգոյշ թիթեռնիկներու պէս չի՝ մոխրանար անոր բոցին մէջ, այլ կը սրբանայ և կը ստանայ յափունական կեանք:

ԱՀՊՀ ՆՈՐԱՏՈՒԽԿԵԱՆ

ՆԿԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄԱՏՈՒՑՈՒԱԾ ԱՂՕԹՔԸ

Առարկութիւն — Անգամ մը տեսալ, որ հայ բրիստունայ մը Ակարի մը կ'աղօթէր: Այսպիսի առվորսթիւն մը խոտոր կը համեմատի Աստուածաշունչի ուսուցման:

Հայ քրիստոնեաներ նկարներուն չեն աղօթեր: Թերեւս հայ հաւատացեալներ անսած էք, որոնք նկարներու դիմաց կ'աղօթեն, բայց ո՛չ թէ նկարներուն: Աղօթքը կ'ուզդուի Քրիստոսի, եւ կամ ալ նկարով պատկերուած սուզրին բարեխօսութեան կը դիմուի: Նկարի մը աղօթելը նախապաշարումի համազօր մեղք մըն է, որ կը դատապարտուի Հայ եկեղեցւոյ կողմէ: